

Sayın Misafirlerimiz, Sevgili Arkadaşlarım.

Azamızdan Alâaddin Şahinbaş, Bekir Macur, Fuat Somay ve Süha Dağdeviren'in yardımlarıyla vücade getirilen ve Galatasarayın kuruluşundan bu güne kadar bütün idari ve sportif hareketlerini toplayan bir istatistik defterini tevdiî münasebetle arkadaşlarla bir hasbihal yapmamı kıymetli reisimiz Tefvik Ali minasip gördü. Gördüğünüz bu defter aynı zamanda Galatasaray müzesindeki mükâfatı da ihtiva etmektedir: Kulübümüze ve Denizciliğe ait resimlerle hatıratın toplanmasına en büyük saik şüphesiz ki Kulübümüze karşı beslediğimiz bağlılıktır. Yalnız bu istikamette atılan adımlarda kolleksiyonörlüğün de büyük rolü olduğundan, sadede girmeden evvel bu mevzu hakkında da iki söz söylemek hususunda müsadenizi dileyeceğim:

Hepimiz biliriz ki aralarında münasebet yaratabilen eşyayı bir araya toplamaktan doğan ve medeni ihtiyaçlara cevap veren bir kıymet vardır. Kolleksiyon zevkinde hissi ve bedii bir cephe olduğu gibi pratik ve faideli tarafı da çok kuvvetlidir. Milli mevcudiyette yer tutan hatıraları toplamak ve hüsnü muhafaza edebilmek bir kolleksiyoncu ruhuna malik olmağa bağlıdır. Bunun içindir ki çocuklarımızın çokolata resimleri, sinema yıldızları kartpostallarını, çıkartma ve pul kolleksiyonları yapmaları kendilerine kolleksiyonörlük terbiyesini veren birer eğlence telâkki etmelidir. İçimizde böyle heveslilerin artmasından muhakkaktır ki müzelerimiz, Abidelerimiz, Kütüphanelerimiz en geniş mikyasta istifade edecektir.

Çalışmış olduğum müesseselerden biri için bir teknik mütehassis aramak üzere Avrupada bir müsteşarın odasına girdiğim zaman duvarlarda bir çok resim, plan ve fotoğraflar görmüştüm. Bana izah ettiler: Bu hatıralar o makamın sırasile işgal etmiş olan Amirlerin eserlerine ve şahıslarına aittir. İşte bir mevzii kolleksiyon ki daha büyük eserlerin bir mesnedi olmağa namzet bulunduğuna gibi yararlığa ve himmete karşı bir kadirşinaslık havası da yaratmış bulunuyordu.

Bu küçük mukaddemeden sonra istatistik defterimizi ele alarak sizinle beraber idmancılık ve sporculuk mazimizde bir gezinti yapalım:

İdmancılığa karşı muhabbet beslemek ötedenberi Millî şiarımızdı. Zaten iyi Asker olmak ve cihangir olabilmek çok yüksek bir idmançı mevkiine gelmeden tahakkuk ettirilebilir. geyelerden değildir. Yürümek kadar Ata binmekle ünsiyet eden, oku, ciridi, kılıcı kullanmakta üstad olan cengâverlerimiz o zamanki harp vasıtalarına baktığımız zaman, bunları nasıl kullandıklarına değil, nasıl taşıdıklarına bile hayret etmek mümkün değildir. Bileğimizin kaldırmakta güçlük çektiği o zamanki ağır kılıçları ve gürzleri bu tunç vücutlu pehlivanlar bizim ekserim flöresini salladığımız çeviklikle ve hafiflikle havada götürerek hasım kitesinin içine dalarlarmış.

Fakat bazı kudretiyle vücud bulan hemen her himmetin rolünü bir makine üzerine alınca ve makine medeniyeti Dünyaya yayılınca, biz dahi bu rüzgârın tesiri altında kaldık ve biz de Avrupada baron de "Coubertin" in idmancılığa rücu için yaptığı harekete iltihak ettik.

O zaman harpten gelen islahata ilk açtığımız kapılardan biri olan Galatasaray mektebine sadrazam Âli paşanın zamanında, Jimnastik hocası olarak Fransadan Mösyö "Moiroux" isminde bir muallim celbedilmişti. Profesör Moiroux Jimnastik aşkını Galatasaray gibi müsteit ve müsait bir muhite kuvvetle aşılamağa muvaffak olmuş ve yetiştirdiği talebeler içinde başta Türk Jimnastiğinin harp usulleriyle yeniden harekete getirilmesinin ilk gayyur ve emektar üstadı, bizim ve bizden evvelki sınıfların hocası, muallim Faik beyi yetiştirmiştir. Faik bey mesleğinin aşığı bir adamdı. Ve hiç şüphesizki hayatının en büyük acısını Galatasaray muallimliği vazifesini terkederek tekaüde geçtiği gün duymuştur.

Şimdi gözleri görmeyen bu emektar üstadımızın en büyük behtiyarlığı gene eski talebesini ve sporcularını yanında hissetmek, mazisini onlarla tekrar yaşamak ve görmeyen gözlerine hafızası yolile nur getirmektir. Kendisini son ziyaret ettiğim gün sokak kapısına kadar gelerek: "Sen sokağı dönünceye kadar arkandan bakacağım beni bu zevkten mahrum etme" dedi. Sanki ona eski bir talebesinin teşyi: yeniden görebilmek kadar kuvvetli bir hayatiyet veriyordu. Çalıştığı muhite karşı ne gibi coşkun bir sevgiye malik olduğuna işaret etmek için başka misale lüzum göremiyorum. Kendisinin Türk idmancılığı ve Galatasaray namına hürmetle anarım.

Gençlerimizin mükerreren müsabakaya koyarak kazandıkları ve üzerinde emekleri biriken şu kupayı müzemizin üçyüzüncü kupası olmak üzere kendisine tevdiini arkadaşlarımın tasvibine arz ediyorum.

Faik beyin etrafında topladığı ve o zaman hepimizin birer kudret ve bedeni güzellik ilâhı gibi gıptalı gözlerle takip ettiğimiz ilk seçme talebe gurubunda şu simalar gözümün önüne geliyor: Ali Rana, Süleyman, Bedri, Nasip, Mustafa Barutçu, Selâhaddin Fevzi, Hayri, Fahreddin, Orhan Tahsin, Daniş, Şevki, Hüseyin, (Futbolcu-merhum Celâlin kardeşi) Faik beyin açtığı çığırda yetişen en kıymetli meslekdaşları da Türkiyede Bedeb Terbiyesine rasyonel bir istikamet vererek Olimpiyat cereyanını da Memleketimize sirayet ettirmek suretile sporculuğumuzun temelini şuurlu bir tarzda kuvvetlendirmeğe çalışmış olan üstad Selim Sırrı ile Galatasarayın emektar hocası olan ve Faik beyin en liyakatli bir selefi olduğunu halâ vücudunda her gencin bulunduramayacağı bir çeviklik ve kuvvet muhafaza etmekle isbat eden muallim Mazhar'dır.

Bu kudretli Jimnastikçiler nasıl eski Türk idmancılığının feyizli kaynağından yetiştilerse Türk Sporu da ilk hamlesini, isimlerini kısmen saydığım Türk Jimnastikçileri içinden almıştır. Galatasaray muhiti bu ilk hamlenin yuvası olmuş olmaktan dolayı bahtiyardır.

Şimdi eski idmancılığı takibeden Jimnastik mektebinden sonra Sporun memleketimize nasıl geldiğini ve nasıl neşvünüma bulduğunu tetkik edelim: Bize Örnek olan modern tarzda ecnebi sporunun memleketimize yerleşmesinde ve teşkilatlanmasında şükran değer himmetleri sevk etmiş olan müteveffa Mister. James Lafontaine'in bana vaktile anlatmış olduğuna göre kendisi 1889 da İstanbul'a geldiği zaman burada yalnız İngilizlerden mürekkep Rugby takımı varmış kendisi 1897 de Avukat Henri Pars'ı da kaptan olarak ilk Futbol association takımını teşkil etmişler ve Melita ile Cocatrice namında ki İngiliz maiyet gemileri takımlarına karşı müsabaka yapmışlardır.

O zamanlarda (1899-1315) Türk ve ecnebiden mürekkep bir Futbol takımının teşkiline de teşebbüs edilmişti. Müteşebbis eski idmancılardan Reşat Danyal beydi. Takımın B.F.S. Black Stoking Football Club- Yani siyah çoraplılar futbol kulübü ismi verilmişti. Fahri reisliğe Ali Ferruh bey Reisliğe Doktor Rasim paşa Kaptanlığa Reşat Danyal bey, kâtipliğe de Hicaz demir yolu idaresinden Neşet bey seçilmişlerdi. Bu muhtelit takımın başlıca azası Talis, Paçko, Mehmetali, Neşet, Marko, Bojoviç, Emçet, Jan-Bojoviç, Reşat Danyal, Rıza-Tevfik Nuri Fuat. Takımın forması kırmızı beyaz idi. Maalesef bu ilk teşebbüs hükümetin takibatına uğrayarak dağıldı. (Bu izahatı merhum Reşat Danyaldan almıştım.)

1901 de Mister James Lafontaine o zaman Moda burnu çayırında oynanan müsabakalardan birini seyrederken Mister Horace Armitage ile tanışmış ve her ikisi birden, Rum-İngilizden mürekkep olmak üzere, Kadıköy Futbol kulübünü kurmağa karar vermişlerdir. Bu karar, ecnebi sporunun, yerli fakat gayri Türk olmağa doğru ilk müstekar adımını teşkil eder.

Hazırlanmış olan mutavassıt muhitin içinde - ilk takibatın baraktığı tesis altında ve korka korka Bobi namı altında ilk Türk futbolcusu, (devamlı oyun oynuyabileni kastediyorum) Hüsnü Paşa zade bahriye zabiti Hasan Fuat beyin sahaya çıkabildiğini görürüz. Aynı zamanda Tenis, Golf, Kriket, Bilardo ve deniz sporlarında dahi her kesden evvel temayüz edebilmiş, sporculuğu kadar spor ahlâkı da numune teşkil edecek kıymette olan Galatasarayın bu eski oyuncu ve kaptanını saygı ile anarız. Kulübümüz kendisine hatıra olarak bir madalya veriyor.

1903 de imtizaçsızlık neticesinde Kadıköy kulübündeki İngilizler ayrılarak yalnız İngilizlerden mürekkep moda kulübünü teşkil ettiler. 1904 de de yalnız Rumlardan mürekkep Elpis kulübü tesis edildi. 1904 - 5 senesinde yine Mister James La Fontaine'ın teşebbüsü üzerine Kadıköy, Moda, İmogen maiyet gemisi takımı ve Elpis Kulüplerinden mürekkep olmak üzere, ilk defa İstanbul Futbol birliği teşkil edilmişti. Ortaya konan ve Fenerbahçe Kulübü yangınında kaybolan şildi Mister James Lafontaine İngiltereden getirmiş ve bedelini yalnız yarım lirası Kadıköy Kulübü tarafından ödenmiştir. Görüyorsunuz ki arkadaşlar, garp sporunun memleketimize sokulması futbolun kisvesi altında vuku bulmuştur. Sebebi de bu sporun yirmi iki kişi tarafından oynanabilmesi, heyecanlı olması ve vesaitinin kolayca tedarik edilebilmesidir.

O tarihlerde biz mektepte futbol oyununu bilmez fakat aramızda para topuklayarak aldığımız top'a gelişigüzel vururduk. Bir gün Modada oturan bir amcazadem beni, arzum hilâfına, maçı seyre götürmüş ve bu sporun bizde de tatbiki hevesini aşlamıştı. Neticesi şu olmuştu: Birinci teşrin 1905 de mektebin beşinci sınıfında edebiyat muallimi merhum Mehmet Atabeyin dersi esnasında, başbaşa vererek bir kaç arkadaş Galatasarayda bir futbol kulübü kurmağa karar vermişlerdi.

İlk müntesipler oyuna ve mücadeleye meyyal arkadaşlardan Asım Tefvik, Emin Bilent, Celâl, Bekir Tahsin-Nahit, Şirvani Reşat, Cevdet, Daver, Kâmil gibi gençler idi. Mektepte tahsilde bulunan Bulgar ve Sırp talebesinden çevik ve kuvvetli olanları da iltihak etmişlerdi. Maksadımız İngilizler gibi toplu bir halde oynamak, bir renge ve bir isme malik olmak ve Türk olmayan takımları yenmekti.

O zaman spora ve sporcuya ancak ecnebi bir isim yakıştırılabileceğinden (Glorya) yani zafer ve (Audax) yani cür'et isimlerinden birini seçmel için hayli münakaşa ettiğimiz halde bir neticeye varamadık. Tobler çokolatasındaki bir resimden ilham alarak (Kartal) ismini de almamızı teklif eden vardı. Kabulünü tercih ettiğimiz Türkçe isimle ecnebi ismi arasında o kadar bocaladık ki müsabaka sahasına ilk çıktığımız gün henüz ismimiz yoktu. Kadıköyün ecnebi ve Rumdan mürekkep seyirci muhiti kimler olduğumuzu öğrendikten sonra bize müsabaka esnasında hislerini ifade etmek istedikleri zaman " Galatasaray " dediler. Ve bu suretle mektebimizin ismi bize halk tarafından spor sahasında takılmış oldu.

Bu ismi kendimize mal etmekten çok ürktük, içinde " Saray " gibi dikenli bir kelime vardı. Fakat ne yaptık işek hakiki ismimiz benliğimize yapıştı kaldı. Elyeumde bizi birbirimize ve irfan ocağımıza bağlayan bu şerefli (Galatasaray) ismidir. Galatasaray isminin şuyu bulmasından o derece çekiniyorduk ki, Futbol müsabakaları neticelendirile o zaman yegâne alâkadar olan İngilizce LevantHerald gazetesinden Galatasaray demek istediği zaman (an other) yani bir başkası tabirini kullanmasını rica etmiştik. Galatasaray takımı için ilk seçtiğimiz renkler , Bayrağımızın renkleri, Kırmızı Beyaz idi. Bu ilk formaları Asım Tefvik'in annesile kardeşim dikmişlerdir. Ancak Kırmızı Beyaz gömlekleri giydikten sonra Milliyetimizi apaçık ilân etmekte olmasından korktuk. Kuşdilinin meşhur kırmızı fesli, Palabıyık, tıknaz hafiyesi etrafımızda çizdiği çarhlarını daraltmaya ve fazla fena gözle bakmaya başlamıştı.

O zaman İngiliz economic Kooperatifinde (Şimdiki Galata da Burla mağazası) çalışan Rum futbol idarecilerinden Yani Vasilyadise müracaat ederek Birminghamda Vilyam Şilkok dan Sarı Siyah renkte formalar getirttik. Bunları ilk defa 12/25 Teşrinisani 1906 da giymiştik. Fakat gerek mağlûbiyetlerin tesiri, gerekse elbiselerin çamurlu sahada kirlenmiş olmaları neticesinde bu rengi değiştirerek başka forma almaya karar verdik. Bu işe kaleci Asım Tefvik, solaçık Emin Bilent ve sağ muavin Ali Sami memur edilmişlerdi. Birçok dolaştıktan sonra Bahçekapıdaki şişman Yankonun dükkânında zarif iki yünlü kumaşa tesadüf ettik: Biri vişneye çalan koyuca tatlı bir kırmızı öteki de içinde turuncudan iz taşıyan tok bir sarı. Tezgâhtar mahirane bir el hareketile kumaşların dalgalarını birbiriyle birleştirdi. Bir saka kuşunun başı ile kanadının neş'eli iltima benzer bir parlaklık hasil oldu. Ateşin içindeki renk oynaklıklarını görür gibi olmuştuk. Sarı - Kırmızı hepimizi birden teshir edivermişti. Metro su 32 kuruştı, o zamanki para kıymetine nazaran muazzam bir yekün. Fakat bu ateş bahası ateşin arzumuzu yenememişti. Sarı kırmızı alevinin takımımızın üstünde parıldamasını tasavvur ediyor ve bizi derhal galibiyetten galibiyete götürceğini farzediyorduk. Nitekim de öyle oldu. Kumaşları kestirdik aldık. Para eksikliğini de bir iane ile tamamladık. Kumaşları eve götürdüm, Hemşirem Samiyeye diktirdim. Sarı kırmızıyı ilk defa olarak 6. İlk Kanun 1908 de (Barham) İngiliz harp gemisi takımına karşı yaptığımız bir müsabakada kullandık ve o sene bütün rakiplerimizi yenerek ilk defa olarak bir Türk takımını İstanbul şampiyonluğuna çıkardık.

Galatasarayın ilk teşekkülünde intihabat yapmadık. Her vazife onu benimsiyen ve o vazifenin müstelzim olduğu hizmetleri yapanın üzerinde kendiliğinden kaldı. İlk oyunlarımızda futboldan başka her şeye benzerdi. (Rivayete göre eski Jimnastikçilerimizden merhum Bedrinin (No.425) Frerler mektebinden getirmek suretile Galatasaray muhitine tanıtmış olduğu) Futbol topunu ortaya koyar ve üzerine iki yüz kişixxx birden çullanırdık. O şekilde ki top'un çoktan uzaklaşmış bulunduğu noktalarda mücadele ve arbede devam eder oyuncular yaralanır elbiseleri yırtılırdı. Bu suretle başlamış futbol hayatımız hakkında istatistik defterimizin muhteviyatını size arz edeyim:

İlk maçımız: 1 nci Teşrin 1905 de For mektebine karşı. 2-0

İlk mühim galibiyetlerimiz:

Teşrinievvel 1907 de İmogen 2-0

" 1908 " Moda 4-1

31-1-1909

Kadıköy 4-0

Bu güne kadar (28.6.941) yaptığımız maç adedi (758)
 " " " " Kazandığımız maçlar (440)

En çok kime gol attığımız:

Türk takımlarından Vefaya (20) gol (25.11.925)
 Enebi takımlarından Bülreş muhtelidine (11) gol (1. 10 .911

Kimden en çok gol yediğimiz :

Yerli takımlardan Kadıköyden (11) gol 1906
 Enebi takımlardan Sparta'dan (12) gol 19.10.921

Bu güne kadar attığımız gol adedi : 2088

Bu güne kadar Yediğimiz gol adedi : 1075

En çok müsabakaya giren futbolcumuz: Nihat Asım (Bu sporcumuz ilk müsabakasını 18.12.1919 da İdman yurduna karşı orta akıncısı olarak yapmış ve son maça da 23.2.936 da Fenerbahçeye karşı orta yardımcısı olarak iştirak etmiştir.

Futbolcu hayatı Onaltı sene iki ay devam etmiş ve bu müddet zarfında Galatasarayın 268 maçında oynamıştır. Böyle bir netice almanın her futbolcuya nasip olabilmesi arzu edilir. Kulübümüz " Aslan" Nihadına hatıra olarak bir madalya vermektedir.

Futbol sporculuğumuzun ilk istinatgâhı olmuş olduğu için, onda biraz daha ısrar ederek size Fenerbahçe ile rekabetimizden de bahsedeceğim: Çünkü bu rekabet futboldeki vaziyetimizin ölçüsünü kulübün zayıf zamanlarını ve bunun sebeplerini en iyi gösterecek bir ölçüdür.

32 1/2 senelik spor arkadaşlığımız olan ve ilk adımlarında eski Galatasaraylıların (Hamit Hüsnü, Fuat Hüsnü, Hasan Kâmil, Merhum Galip ,Hikmet gibi) iltihakile kuvvet bulan bu kıymetli kulübümüzle,

İlk maçımız: 4.1.1909 da kuruluşumuzdan 3 1/2 sene sonra yapılmıştır.
İlk Mağlûbiyetimiz: 4.1.1914 (Bu beş sene zarfında Fenerbahçe Galatasaraya hiç bir gol atmağa muvaffak olamamıştır. İlk golü ve galibiyeti Hasan Kâmil temin etmiştir. Bu güne kadar (28.6.941) yaptığımız maç adedi : 88

<u>Beraber kaldığımız :</u>	15
<u>Mağlûp olduğumuz :</u>	37
<u>Galip Geldiğimiz :</u>	36
<u>Yediğimiz gol adedi:</u>	140
<u>Yaptığımız gol adedi :</u>	145
<u>Fenere en fena mağlûbiyetimiz:</u>	1 - 6
<u>Fenerin bize en fena mağlûbiyeti :</u>	7 - 0

<u>Aldığımız İstanbul Şampiyonlukları :</u>	1908-9
	9-10
	10-11
<u>Fenerbahçenin aldığı İstanbul Şampiyonlukları :</u>	14-15
	15-16
	24-25
	25-26
	26-27
	27-28
	30-31 (On defa)
	36-37 (Yedi defa)

1911-12 de de Futbol birliği Şampiyon olan Galatasarayı içine almamış ise de Galatasaray Şampiyon Fenerbahçeyi davet ederek yenmiştir. Bu itibarla 1911-12 Şampiyonluğu daha ziyade Galatasarayın hakkıdır bunun da ilavesile Galatasaray 11 Şampiyonluk almış olur.

1914-15 Senesinde Fenerbahçe Kulübü futbol birliğine girmeyerek Daruşşafaka Darulmuallimin, Şehremini ve Erenköy kulüpleriyle ayrı bir küme yapmış ve bunlar arasında birinciliği almıştır.

Türkiye Şampiyonluğu : Galatasaray bu şampiyonluğu 38-39 da kazanmıştır. Fenerbahçe ise 33-34, 34-35, 35-36, 36-37 ve 39-40 da olmak üzere beş defa iktisad etmiştir.

Bu en kıdemli iki kulübümüzün müsabakaları hakkında istatistiklere istinaden yaptığımız grafiği beraber tetkik edersek rekabet temevvicününün avamilerinin bilhassa-

Notiselerinde

daha çok nihtiyat zabiti veren Galatasaray üzerindeki Balkan umumi harplerinin (Terakki) (Yıldırım) ve (Güneş) isimleri altında kurulan kulüplere güzide bazı oyuncularımızın bu rekabet esnasında ayrılmış olmalarından ileri geldiği vazihan görölür.

Grafiğin son devresi Galatasaray lehine farklı bir temevviç arz etmektedir. Bu da gösteriyorki bütün müşkülâta ve zaaf unsurlarına rağmen Galatasaray mevkiini muhafaza etmiş ve kalkınmağa muvaffak olarak Türk Sporculuğunun başındaki mevki terketmemiştir.

